

USTAVNI SUD CRNE GORE

PODGORICA

Vlada Crne Gore, na sjednici od _____ 2025. godine, razmotrila je inicijativu za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti i zakonitosti odredbe člana 23 stav 5 Uredbe o zaradama lica u službi u Vojsci Crne Gore („Službeni list CG“, br. 55/16, 48/18, 87/20, 68/22, 63/23 i 122/24), koju je podnijela advokatica dr Kasalica Makedonka-Maki, i s tim u vezi daje sljedeće

MIŠLJENJE

Podnositeljka u inicijativi, između ostalog, navodi da osporena odredba člana 23 stav 5 Uredbe o zaradama lica u službi u Vojsci Crne Gore („Službeni list CG“, br. 55/16, 48/18, 87/20, 68/22, 63/23 i 122/24) krši: hijerarhiju propisa i zakonitosti, pravo na ograničeno radno vrijeme, međunarodne obaveze i zabranu diskriminacije.

Smatramo da nema osnova za prihvatanje podnesene inicijative.

Članom 23 stav 5 Uredbe propisano je da profesionalnom vojnom licu, za dane u kojima ostvaruje pravo na dodatak za unutrašnju službu, ne pripada uvećanje zarade za rad duži od punog radnog vremena, rad noću i rad u dane koji su zakonom određeni kao vjerski, državni i drugi praznici u Crnoj Gori.

Nasuprot navodima da osporeni član 23 stav 5 Uredbe o zaradama lica u službi u Vojsci Crne Gore krši hijerarhiju propisa i zakonitosti, definisanje dodatka za unutrašnju službu nalazi svoje uporište i pravni osnov u Zakonu o zaradama zaposlenih u javnom sektoru. Naime, članom 24 stav 5 ovog zakona propisano je da se zarada lica u službi u Vojsci zavisno od nivoa kvalifikacije obrazovanja, složenosti poslova, odgovornosti ili drugih elemenata bitnih za vrednovanje određenog posla, utvrđuju propisom Vlade. Odredbom člana 17 stav 4 ovog zakona propisano je da dodatke na zaradu lica u službi u Vojsci Crne Gore uređuje Vlada Crne Gore što daje pravni osnov za propisivanje pripadajućih prava tokom vršenja službe dežurstva, a samim tim i prava za rad noću, rad u dane državnog ili vjerskog praznika i rad duži od punog radnog vremena (prekovremeni rad).

Uredbom o zaradama lica u službi u Vojsci Crne Gore utvrđuje se zarada i dodaci na zaradu lica u službi u Vojsci Crne Gore. Članom 13 ove uredbe propisano je da profesionalnom vojnom licu pripada dodatak ako vrši specifičnu dužnost unutrašnje službe - dodatak za unutrašnju službu, dok je članom 23 propisano kolika je visina ovog dodatka u zavisnosti od dana kad se služba dežurstva vrši (dodatak za dežurstvo subotom i nedjeljom i u dane koji su zakonom određeni kao vjerski, državni i drugi praznici u Crnoj Gori uvećana je u odnosu na dodatak za dežurstvo radnim danima). Upravo ova gradacija iznosa u zavisnosti od toga kojim danima se vrši služba dežurstva govori u prilog činjenici da se i pri određivanju iznosa navedenog dodatka vodilo računa o srazmjernosti i pravičnosti.

Nasuprot navodima iz inicijative, odredba člana 23 stav 5 Uredbe nije u suprotnosti sa Zakonom o zaradama zaposlenih u javnom sektoru iz razloga što ovaj zakon propisuje da je dodatak za rad noću, rad u dane državnog ili vjerskog praznika i rad duži od punog radnog vremena (prekovremeni rad) predstavlja dodatak na osnovu zaradu, jednako kao što je i dodatak za unutrašnju službu. Pri tome treba imati u vidu da je zakonodavac dao pravo da se dodaci na zaradu bliže urede propisom Vlade, kako je to prethodno navedeno (član 17 stav 4 Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru).

Ne stoji tvrdnja podnositeljke inicijative da se osporenom uredbom krši pravo na ograničeno radno vrijeme. Radi osporavanja ovih navoda, treba prvo poći od odredbe člana 65 Zakona o radu kojim je propisano je da se posebnim zakonom može urediti drugačije trajanje i raspored radnog vremena za zaposlene u zdravstvenim ustanovama, Vojsci Crne Gore i organima za izvršenje krivičnih sankcija. Tako je Zakon o Vojsci Crne Gore članom 136 dao pravni osnov za donošenje Pravilnika o radnom vremenu u Vojsci Crne Gore. Ovim Pravilnikom propisano je da dežurstvo lica u službi u Vojsci, uređeno u skladu s pravilima službe u Vojsci Crne Gore, odvija se neprekidno u trajanju od 24 časa, a lica koje je vršilo dežurstvo oslobađa se svih obaveza, po pravilu, prvi sljedeći radni dan. Tačkom 127 Pravila službe u Vojsci Crne Gore propisano je da se dežurstvo organizuje radi obezbjeđivanja neprekidnog komandovanja u Vojsci, i traje, načelno, 24 časa, dok je tačkom 133 propisano da lica u službi u Vojsci poslije predaje dežurstva oslobađa se rada tog dana ili prvog narednog radnog dana ukoliko dežurstvo završava neradnim danom. Dakle, po završetku službe dežurstva profesionalno vojno lice dobija slobodan radni dan, odnosno vrši se preraspodjela radnog vremena uz dodatak koji ostvaruje po osnovu dežurstva, pa u skladu sa Zakonom o radu ne radi duže od zakonski propisanog ograničenja. Pravilnikom o radnom vremenu u Vojsci Crne Gore propisano je i da svaki dan proveden na dežurstvu i slobodan dan nakon dežurstva, u smislu redovnog mjesečnog fonda časova, smatraju se danima redovnog radnog vremena.

Takođe, ne stoji ni ocjena da ne postoji opravdani javni interes za propisivanje odstupanja za pripadnike Vojske. Ovo iz razloga što odbrana predstavlja jednu od ustavnih funkcija države, a Vojska Crne Gore predstavlja jedan od osnovnih elemenata sistema odbrane koji je utvrđen Strategijom odbrane Crne Gore. Vršenje dužnosti u Vojsci podliježe zakonskim ograničenjima, zbog čega i pripadnici Vojske imaju staž sa uvećanim trajanjem, kao i druge višestruke benefite koji nemaju druga lica koja ostvaruju zaradu iz budžeta Crne Gore. Međutim i pored toga, prilikom donošenja propisa vodi se računa o proporcionalosti i srazmjernosti, pa ponovo valja napomenuti da lica u službi u Vojsci nakon službe dežurstva dobijaju slobodan radni dan i dodatak.

Dodatak za dežurstvo koji isključuje uvećanje zarade za prekovremeni rad, rad u danima koji su zakonom određeni kao neradni i rad noću, nije svojstvena samo propisima kojima se uređuje zarada i dodaci na zaradu u Vojsci Crne Gore, već je ona kao takva poznata u pravnom sistemu Crne Gore. Naime, Granskim kolektivnim ugovorom za zdravstvenu djelatnost, za vrijeme dežurstva koje traje duže od punog radnog vremena zdravstveni radnici ne ostvaruju uvećanje zarade za rad noću, rad u dane državnog ili

vjerskog praznika i rad duži od punog radnog vremena (prekovremeni rad), već samo naknadu za dežurstvo.

Takođe, naveli bismo i uporednu praksu iz Republike Hrvatske, koja je država članica Evropske unije, čiji propisi moraju biti usaglašeni sa propisima EU. Republika Hrvatska ima identično rješenje, odnosno lice koje ostvaruje naknadu za posebne oblike rada u službi, u koje spada i dežurstvo, „ne ostvaruje pravo na uvećanje plaće za prekovremeni rad, rad noću“. Osim navedenog, propisom kojim se uređuje radno vrijeme pripadnika Oružanih snaga R. Hrvatske predviđeno je da se svaki dan proveden na dežurstvu i slobodan dan nakon dežurstva, u smislu redovnog mjesečnog fonda časova, smatraju danima redovnog radnog vremena. Ovo svakako implicira na zaključak da osporena odredba Uredbe o zaradama lica u službi u Vojsci nije u suprotnosti sa međunarodnim obavezama, već naprotiv – predstavlja preuzimanje praksi i tekovina međunarodnog prava.

U konačnom, Uredba o zaradama lica u službi u Vojsci Crne Gore ne diskriminiše profesionalna vojna lica, jer se ona u cjelosti primjenjuje na sve pripadnike Vojske koji predstavljaju posebnu kategoriju zaposlenih, na koje se primjenjuju posebna prava i obaveze. Ova lica, između ostalog ostvaruju pravo na prevoz i naknadu troškova zakupa stana, pa bi sljedeći logiku podnositeljke inicijative, sva ostala lica koja ostvaruju zaradu iz budžeta, a nemaju naknadu navedenih troškova bila diskriminisana u odnosu na profesionalna vojna lica.

Na osnovu svega izloženog smatramo da odredba člana 23 stav 5 Uredbe o zaradama lica u službi u Vojsci Crne Gore nije nesaglasna sa Ustavom i zakonom.